

sygn. akt IX Ka 242/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział IX Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Walenta

Sędziowie : SO Marzena Polak

SO Mirosław Wiśniewski (spr.)

Protokolant : st. sekr. sąd. Magdalena Maćkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Toruniu Bożeny Mentel

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013 r.

sprawy **L. F.** oskarżonego z art. 178 a § 1 i § 4 kk

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej Toruń – Wschód w Toruniu

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z 6 lutego 2013 r. sygn. akt VIII K 1602/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w miejsce kary pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie pierwszym orzeka wobec oskarżonego, po zastosowaniu przepisu

art. 58 § 3 kk i art. 35 § 1 kk, karę 1 (jednego) roku

ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania

nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze

30 (trzydziestu) godzin miesięcznie;

b) uchyla punkt drugi i trzeci;

II. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za drugą

instancję, obciążając wydatkami postępowania odwoławczego Skarb Państwa

Sygn. akt IX Ka 242/13

UZASADNIENIE

L. F. został oskarżony o to, że w dniu 25 sierpnia 2012 roku o godz. 23.50 w T. na ul. (...) kierował po drodze publicznej samochodem marki O. (...) o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości: 0,88 mg/l, i 1,13 mg/l alkoholu w wydychanym

powietrzu, pomimo uprzedniego prawomocnego skazania wyrokami Sądu Rejonowego w Toruniu o sygn. VIII K 1617/11 z dnia 26.01.2012 r. i VIII K 1575/11 z dnia 29.02.2012 r. za przestępstwa z art. 178a § 1 kk i przy naruszeniu orzeczonego tymi wyrokami zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym w okresie od 23 września 2011 roku do 3 lutego 2014 roku

• ***tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 kk,***

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Toruniu, sygn. akt VIII K 1602/12, uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia i za to, na podstawie art. 178a § 4 kk, wymierzył mu karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk. warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat, jednocześnie oddając, na podstawie art. 73 § 1 kk, oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora sądowego.

Na podstawie art. 49 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w W..

Na mocy art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 5 lat.

Zwolnił oskarżonego od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej, zaś wydatkami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten zaskarżył w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego oskarżyciel publiczny, zarzucając mu:

1. Obrazę prawa materialnego, tj. art. 69 § 4 kk poprzez jego niezastosowanie w stosunku do oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 kk i warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności w sytuacji, gdy wobec sprawców przestępstw z art. 178a § 4 kk warunkowe zawieszenie wykonania kary może nastąpić jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach

2. Rażąco niewspółmierność kary 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby przy dozorze kuratora, świadczeniu pieniężnym w kwocie 300 zł i zakazie prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 5 lat orzeczonych wobec oskarżonego w następstwie wyrażenia przez sąd błędnego poglądu, że kara ta spełni zadania z zakresu prewencji ogólnej i szczególnej, podczas, gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego uzasadnia ocenę, że tylko bezwzględna kara pozbawienia wolności zrealizuje wobec oskarżonego cele kary

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie pkt II i III wyroku.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Nie kwestionując ustaleń faktycznych, skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie orzeczenia o karze, twierdząc, że decyzję sądu meriti o skorzystaniu wobec oskarżonego z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wymierzonej mu kary pozbawienia wolności uznać należy za błędną w świetle przesłanek z art. 69 kk. Sąd odwoławczy również zaaprobował przyjęte za podstawę wyroku ustalenia. Kontrolując prawidłowość rozstrzygnięcia o karze, niezależnie od zarzutów skarżącego, dostrzegł jednak, że orzekając o konsekwencjach popełnionego przez oskarżonego czynu, sąd meriti zastosował wobec niego zbyt surowy środek reakcji karnej. Utrzymanie wyroku byłoby w tej sytuacji rażąco niesprawiedliwe i w związku z tym zachodzi potrzeba dokonania jego zmiany poprzez orzeczenie na korzyść oskarżonego.

Przypomnieć należy, że po surowsze środki represji karnej można sięgać jedynie wówczas, gdy za pomocą środka łagodniejszego nie da się osiągnąć w stosunku do sprawcy przestępstwa zapobiegawczych i wychowawczych celów kary, bądź zadośćuczynić należycie potrzebom w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Wnikliwa analiza okoliczności przedmiotowej sprawy prowadzi zaś - zdaniem sądu odwoławczego - do wniosku, że orzeczona wobec oskarżonego kara cechuje się nadmierną surowością w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk.

Wymierzona zaskarżonym wyrokiem kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest wprawdzie karą nieizolacyjną, jednakże oceniając jej surowość należy brać pod uwagę całokształt dolegliwości wynikających z orzeczonych wyrokiem sankcji. Zdaniem sądu odwoławczego wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności, które wiązałyby się z konsekwencją w postaci obligatoryjnego zarządzenia wykonania kar orzeczonych w sprawach VIII K 1617/11 i VIII K 1575/11, byłoby natomiast niesłuszne jako że powodowałoby ostatecznie skutki zbyt dolegliwe w stosunku do czynu oskarżonego z dnia 25 sierpnia 2012 r. Co prawda zarządzenie wykonania kary stanowiłoby konsekwencję postawy oskarżonego, który w okresie próby dopuścił się popełnienia podobnego przestępstwa, jednakże oceniając kompleksowo sytuację oskarżonego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że tego typu dodatkowa dolegliwość płynąca z niniejszego skazania byłaby oczywiście niesłuszna. Oskarżony był już wprawdzie dwukrotnie karany za czyny z art. 178a § 1 kk, jednakże w obu wypadkach, uznając, że zachodzi wobec niego pozytywna prognoza kryminologiczna, sądy wymierzały mu za ich popełnienie kary nieizolacyjne (pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania). Skoro obecnie, po zaledwie 10 miesiącach od ostatniej z tych decyzji, sąd orzekający w przedmiotowej sprawie, dzieląc w istocie przekonanie, że L. F. mimo dopuszczenia się czynu z art. 178a § 4 kk zasługuje na zastosowanie wobec niego instytucji probacyjnej z art. 69 kk, uznał, że jego właściwości i warunki osobiste uzasadniają przypuszczenie, że możliwa jest jego resocjalizacja w warunkach wolnościowych, niesłusznie pominął przy wyborze adekwatnej sankcji niezamierzoną, ale jednak nieuchronną konsekwencję skazania oskarżonego w przedmiotowej sprawie na karę pozbawienia wolności w postaci obligatoryjnego zarządzenia wykonania kar w sprawach VIII K 1617/11 i VIII K 1575/11.

Sąd odwoławczy zmienił zatem zaskarżony wyrok tak by szansa, którą oskarżony otrzymał dzięki warunkowemu zawieszeniu wykonania tejże kary nie stała się iluzoryczna i na mocy art. 178a § 4 kk - po zastosowaniu art. 58 § 3 kk i art. 35 § 1 kk - w miejsce kary pozbawienia wolności, orzeczonej w pkt I wyroku, wymierzył oskarżonemu karę 1 roku ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie. Rację ma bowiem skarżący, że w odniesieniu do oskarżonego nie powinno się już obecnie wymierzać kar z warunkowym zawieszeniem ich wykonywania, skoro nie przynoszą one pożądanego efektu. Dlatego też w ocenie sądu odwoławczego wymierzona winna być kara, która zostanie realnie wykonana. Mając na uwadze zarówno okoliczności zdarzenia (miejsce w którym prowadził on pojazd, odległość jaką pokonał i fakt, że nawet nie udało mu się włączyć silnika), jak i okoliczności odnoszące się do osoby oskarżonego, karę tą, jako należyte uwzględniającą również okoliczności obciążające i łagodzące, uznać należy za wystarczającą do wdrożenia go do przestrzegania porządku prawnego. W połączeniu z zastosowaniem środków karnych należyte zabezpieczy ona realizację celów ukarania. Wymierzenie kary łagodniejszego rodzaju (ograniczenia wolności) nie przesądza wprawdzie o tym, że oskarżony będzie mógł kontynuować resocjalizację w warunkach wolnościowych - sąd wykonawczy ma bowiem oczywiście cały czas możliwość zarządzenia wykonania kary na podstawie art. 75 § 2 kk - niemniej jednak nie przekreśla definitywnie szanse na to, co miałyby miejsce w przypadku skazania go na karę pozbawienia wolności.

W ocenie sądu odwoławczego na przeszkodzie takiemu rozstrzygnięciu nie stoją ani uprzednia karalność oskarżonego, ani stopień społecznej szkodliwości jego czynu, będący pochodną m.in. stężenia alkoholu stwierdzonego w jego organizmie. Nie sposób zgodzić się z sądem I instancji, że przemawiają one za potrzebą szczególnego napiętnowania oskarżonego poprzez ukaranie go karą najsurowszego rodzaju, w znacznej wysokości, skutkującą w realiach sprawy dodatkową dolegliwością w postaci zarządzenia wykonania wcześniej orzeczonych kar nieizolacyjnych. Oskarżony był już wprawdzie dwukrotnie uprzednio karany za popełnienie czynu z art. 178a § 1 kk, jednakże nie bez znaczenia pozostawać musi fakt, że oba czyny z art. 178a § 1 kk, których się dopuścił, popełnione zostały przez niego przed wydaniem wobec niego pierwszego wyroku, w odstępie praktycznie miesiąca od siebie (23 wrzesień i 5 listopada 2011 roku). Można powiedzieć, że wydanie wyroków dotyczących w/w czynów stanowiło pierwszy sygnał dla oskarżonego o społecznie ujemnej ocenie jego zachowania - tzw. „pierwsze ostrzeżenie” przed popełnieniem nowego przestępstwa. Z poczynionych w przedmiotowej sprawie ustaleń wynika, że oskarżony owo ostrzeżenie zlekceważył. Czyn, którego się dopuścił nie miał jednak poważnych skutków. Ocenic należy, że stopień jego nietrzeźwości, jakkolwiek nie mieścił

się on w pobliżu dolnej granicy stanu nietrzeźwości, to nie świadczył też o upojeniu alkoholowym. Oskarżony został natomiast zatrzymany, gdy kierując pojazdem pchanym przez inne osoby, usiłował uruchomić silnik. Z jego niezakwestionowanych przez sąd merili wyjaśnień wynika, że zamierzał on przestawić samochód na znajdujący się pobliżu parking. Zdołał on w ten sposób pokonać faktycznie zaledwie kilkadziesiąt metrów, w godzinach nocnych, ulicą, na której nie odbywał się wówczas intensywny ruch. Kara ograniczenia wolności w wysokości 1 roku, jako należyście uwzględniająca powyższe okoliczności, adekwatna jest do wagi występkę oskarżonego.

Surowe karanie go za ten czyn i to karą skutkującą de facto jego izolacją penitencjarną, uznać należy - mając na uwadze określone w art. 53 kk zasady i dyrektywy wymiaru kary - za niesprawiedliwe. Oskarżony zasługuje na danie mu jeszcze jednej szansy. Kara nieizolacyjna, która daje mu możliwość kontynuowania resocjalizacji w warunkach wolnościowych, uświadamiając mu jednak zarazem dobitnie, jakie konsekwencje będzie nieść odstępstwo od bezwzględnej stosowania się do nakazów prawa, lepiej spełni - zdaniem sądu

- w jego wypadku cele kary, niż kara pozbawienia wolności.

W konsekwencji dokonanej zmiany wyroku uchylone zostały zawarte w jego pkt II i III rozstrzygnięcia związane z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej przez sąd I instancji kary pozbawienia wolności.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego też w pozostałym zakresie należało utrzymać go w mocy.

Na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 624 kpk sąd zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za drugą instancję, obciążając wydatkami postępowania odwoławczego Skarb Państwa, albowiem przemawiała za tym jego trudna sytuacja materialna.